

Београдска филхармонија

Сезона 2021/22

Баш смо вас се ужелели

Петак, 21. јануар 2021. године

Габријел Фелц

Алина Вундерлин, сопран

Франц Шуберт

Симфонија бр. 8 D. 759 у ха-молу (*Недовршена*)

Allegro moderato

Andante con motto

Трајање око 25 мин.

Рајнхолд Глијер

Концерт за колоратурни сопран и оркестар, оп. 82

Andante

Allegro

Трајање: око 15 минута

—

Лудвиг ван Бетовен

Симфонија бр. 7, оп. 92 у А-дуру

Poco sostenuto – Vivace

Allegretto

Presto

Allegro con brio

Трајање: око 36 мин.

Данас је **Осма симфонија Франца Шуберта** (1797-1828), познатија под називом Недовршена симфонија, него по својој нумерацији и представља једно од најважнијих незавршених дела у историји музике. Симфонија је започета 1822, а пошто је годину дана касније Шуберт добио почасну диплому Музичког друштва из Граца, за узврат је партитуру започетог дела која је садржала два става предао свом пријатељу Анселму Хитенбренеру, представнику Музичког друштва. Из непознатих разлога, партитура је скривана од јавности и 37 година после Шубертове смрти, 1867, предао је диригенту Јохану фон Хербеку, који ју је представио на концерту у Бечу. На место трећег става, финала, фон Хербек је ставио финале Шубертове Треће симфоније. И данас није разрешена мистерија да ли је намера композитора била да напише симфонијски циклус од два става или је компоновање било нечим прекинуто. Иако је Шуберт живео још 6 година није дописао и очекивана друга два става. Уместо тога, остао је сачуван клавирски нацрт за скрецо на месту трећег става, а музика за коју се претпоставља да би припадала финалу постала је велика уводна музика за драму *Розамунда*. До данас је више од 100 композитора написало „завршетак“ *Недовршене симфоније*, али су извођења тих верзија само спорадична. Стилски је ова симфонија прекретница између два стила – формално су ставови класично конципирани, али је музички језик романтичарски. Први став је у сонатној форми, са развојним делом који надраста класичне оквире. Уместо очекиваних патоса и драматике, пред нама је љупка музика препуна лирских елемената. Други став је мирнијег духа са две теме које се варијационо понављају. Упркос свом наслову, ова симфонија чини се није захтевала наставак јер је музички и драматуршки употпуњена.

Од 17. века у Италији реч концерт означавала је инструменталну музичку форму која је првенствено компонована као константни дијалог или пак супротстављање солисте/инструменталне групе и оркестра. Отприлике у исто време француски композитори су почели да пишу специфичне вежбе за глас који се изводе без текста, вокализе. Спајајући те две форме, руски композитор **Рајнхолд Глијер** (1875-1956) је 1943. године написао **Концерт за колоратурни сопран и оркестар**. Употреба оркестарске, уместо клавирске

пратње, чини ово дело јединственим у литератури, у чему су надмашени домети других дела истог жанра, *Вокализе* Рахмањинова и *Пасторале* Стравинског.

Глијер је Концерт за колоратурни сопран и оркестар посветио руском виолончелисти Свјатославу Кнушевитском. У одсуству текста, целокупан музички израз је усмерен на солистичкој деоници у којој је глас третиран као најсавршенији инструмент. У музичком току издвајају се два става - меланхолични и лирски *Анданте*, претходи бриљантном *Алегру* у којем бравуре и виртуозне вокалне арабеске одузимају дах слушаоцима.

Седма симфонија Лудвига ван Бетовена (1770-1827), завршена је 1812. године, а посвећена је грофу Морицу фон Фрису. Премијерно је изведена 8. децембра 1813. године у Великој сали Универзитета у Бечу под управом аутора, на добротворном концерту организованом у корист аустријских и баварских војника рањених у бици код Ханауа током Наполеонских ратова. Дело које данас многи сматрају Бетовеновом најбољом симфонијом, одлично је прихваћено, па је том приликом други став изведен и на бис, а читав концерт је поновљен и четири дана касније.

И сам Бетовен је Симфонију бр. 7 сматрао својом *најизврснијом симфонијом*, а један од критичара тог времена оценио је да је она *мелодијски најбогатија, најпријатнија и најразумљивија од свих Бетовенових симфонија*. Наравно, било је и оних који су имали веома негативно мишљење о делу. Међу њима су били и Карл Марија фон Вебер за кога је Симфонија бр. 7 била доказ да је Бетовен *коначно зрео за лудницу*, и отац Кларе Шуман, Фридрих Вик, који је оценио да је *овакву музику могао да напише само неко веома пијан*. Рихард Вагнер који је и сам имао проблема с критичарима је, међутим, био импресиониран Симфонијом бр. 7 коју је назвао *аптеозом плеса*, оценивши је као *савршену музику за игру*. Према његовим речима, *на музику Седме симфоније, столови и клупе, шерпе и шоље, баке, слепи и сакати, чак и деца у колевци, почињу да играју*. Решен да докаже своју имагинативну теорију, и сам Вагнер је једном приликом плесао уз ово дело, уз клавирску пратњу Франца Листа.

Даница Максимовић